

Przewodniczący Komisji Praw Człowieka i Praworządności, senator Marcin Karpiński, oraz przewodnicząca sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz, w dniu 5 marca 2024 r. odbyli spotkanie z członkinią Komisji Równości i Niedyskryminacji Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy Petrą Bayr. W spotkaniu udział wzięła również sekretarz Komisji Równości i Niedyskryminacji ZPRE Elodie Fischer. Wizyta Petry Bayr w Polsce ma związek z przygotowywanym raportem na temat sytuacji kobiet-obrończyń praw człowieka oraz osób, które działają na rzecz promowania praw kobiet i praw związanych z równością płci. Celem raportu, którego sprawozdawczynią będzie Petra Bayr, jest zwrócenie uwagi na wkład obrończyń praw człowieka w Europie w ochronę praw osób LGBTI, praw seksualnych i reprodukcyjnych kobiet oraz ruchów feministycznych. Zdaniem sprawozdawczynie istnieje potrzeba podniesienia świadomości zagrożeń i wyzwań, przed którymi stoją obrońcy praw człowieka, jak również wprowadzenia środków gwarantujących wolność słowa, ochronę prawną oraz zapewnienie miejsca dla społeczeństwa obywatelskiego.

Przewodnicząca sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Kamila Gasiuk-Pihowicz w początkowej fazie dyskusji odniosła się do zagadnienia związanego z poszanowaniem praw kobiet jako istotnego problemu praworządności w Polsce po wygranych przez partię Prawo i Sprawiedliwość wyborach parlamentarnych w 2015 r. Jako przykłady łamania praworządności podała działania podejmowane przez Policję wobec osób biorących udział w pokojowych demonstracjach organizowanych przez środowiska kobiece oraz LGBTI w sierpniu 2020 r. (zatrzymanie aktywistki ruchu LGBTI Margot oraz 48 przypadkowych osób biorących udział w demonstracji). Masowe antyrządowe protesty społeczne, które rozpoczęły się po wydaniu 22 października 2020 r. przez Trybunał Konstytucyjny wyroku stwierdzającego, iż możliwość aborcji z powodu ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu jest niezgodna z konstytucją, zostały brutalnie stłumione przez zamaskowanych funkcjonariuszy Biura Operacji Antyterrorystycznych Policji. Zatrzymywane w demonstracjach osoby pozbawiane były możliwości skontaktowania się z adwokatem. Rodzinom i bliskim zatrzymanych osób nie udzielano informacji o miejscu ich pobytu. Zatrzymaniami i procesami sądowymi objęci zostali również aktywiści i osoby prywatne, które udzielały pomocy humanitarnej osobom przekraczającym nielegalnie granicę polsko-białoruską oraz polsko-ukraińską.

W dyskusji poruszono również zagadnienia związane z pracami legislacyjnymi podejmowanymi w parlamencie mającymi na celu przywrócenie praworządności w Polsce. Do

najpilniejszych zaliczono nowelizacje ustaw przywracających możliwość powoływania sędziów do składu Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym zagwarantowanie prawidłowo obsadzonych sędziów w sądach na wszystkich szczeblach orzekania (reforma sądownictwa), zmianę ustawy o Trybunale Konstytucyjnym oraz wykonywaniu przez Polskę orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Poseł Gasiuk-Pihowicz poinformowała o utworzeniu w ramach działalności sejmowej komisji Zespołu do spraw wykonywania przez Polskę wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który działał przed rokiem 2015. Jako jeden z elementów współpracy z organizacjami pozarządowymi poseł Gasiuk-Pihowicz wskazała utworzenie przy premierze polskiego rządu Zespołu ds. Organizacji Pozarządowych. W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz otwarcia parlamentu dla obywateli planowane są w Sejmie wysłuchania publiczne nad ustawami z ich udziałem.

Przewodniczący Komisji Praw Człowieka i Praworządności, senator Marcin Karpiński, odnosząc się do sprawy związanej z możliwością dokonywania zabiegów przerwania ciąży, stwierdził, iż problem ten powinien być już dawno rozwiązany, tak aby kobiety miały prawo do bezpiecznej aborcji w Polsce i nie bały się zachodzić w ciążę. Podkreślił, iż po 15 października 2023 r. wzrosło zaufanie społeczeństwa do obu izb parlamentu, czego przykładem jest wzrost oglądalności transmitowanych przez telewizję i internet obrad obu izb parlamentu, Sejmu i Senatu. Znacznie wzrosła również świadomość obywateli, szczególnie młodych obywateli, którzy licznie wzięli udział w jesiennych wyborach do parlamentu w roku 2023, odsuwając PiS od władzy. To dla tej grupy społecznej organizowany jest od kilku lat „Campus” w Olsztynie, dający możliwość uczestniczenia w wykładach z udziałem znanych prawników, publicystów, pisarzy, rzecznika praw obywatelskich, byłych premierów czy prezydentów Polski, artystów, osób cieszących się dużym autorytetem społecznym.

Kończąc spotkanie, Petra Bayr podziękowała za możliwość wysłuchania informacji o działaniach podejmowanych przez polski rząd i parlamentarzystów, mających na celu przywrócenie praworządności w Polsce, a tym samym przywrócenie zaufania do instytucji państwowych i publicznych.

Stoją od lewej: przewodnicząca Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP, poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz, członkini Komisji Równości i Niedyskryminacji Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy Petra Bayr, przewodniczący Komisji Praw Człowieka i Praworządności Senatu RP, senator Marcin Karpiński.